

Dato: 2010-01-14
Til: By- og Landskabsstyrelsen, att. Martin Schneekloth
Sagsbehandler: Nora Skjernaa Hansen

Høringssvar på CBD-landerapport

Danmarks Naturfredningsforening afgiver hermed foreningens høringssvar på udkastet til "Fourth Country Report to CBD, Denmark, December 2009". Rapporten er skal være en status over dansk biodiversitet og bestræbelserne på at forbedre den i overensstemmelse med biodiversitetskonventionen (CBD).

Vildledende, forvansket konklusion

Rapporten (s. 4 og 62) konkluderer, at biodiversiteten i Danmarks efter bedste videnskabelige skøn stadig er under hårdt pres ("In conclusion, the best current estimate is that biodiversity is still under heavy pressure.") Dette (bort)forklares med at Danmark er tæt befolket, har en lang historie af intensiv arealudnyttelse, og at det tager lang tid før arter "svare" på en naturindsats. Men konklusionen er uklar og vildledende. Spørgsmålet er jo, om Danmark kan leve op til målet om at stoppe nedgangen i biodiversitet, som Danmark internationalt har forpligtet sig til senest i år ("halt the loss of biodiversity by 2010"). Og her har Danmarks Naturfredningsforening fået indtryk af, at konklusionen fra forskerne i deres baggrundsrapport var tydelig, nemlig at naturen mangfoldighed stadig bliver mindre: ("In conclusion, the best current estimate is that biodiversity is still declining."). Hvordan kan By- og Landskabsstyrelsen forklare, at konklusionen på hvordan Danmark lever op til internationale forpligtelser har fået slebet de skarpe hjørner af i forhold til den videnskabelige vurdering?

Naturen og Danmarks troværdighed fortjener, at myndighederne internationalt tør stå ved den faktiske situation for naturen herhjemme, nemlig at det stadig går den forkerte vej, fordi der mangler politisk vilje til en håndfast indsats. Andre lande kan og vil. Costa Rica har f.eks. øget landets skovareal fra 21 % til 51 % på 25 år.

Det er trods alt givende at få en samlet vurdering af status og indsats for biodiversiteten i Danmark. Det generelle indtryk af rapporten er dog en række skønmalerier, som hører hjemme på et galleri for middelalderkunst snarere end en fair og nøgtern redegørelse for hvor langt (kort) Danmark er kommet i det arbejde for naturen, som vi har forpligtet os til gennem ratificering af biodiversitetskonventionen.

Eksempler på skønmalerier som DN anbefaler får en ny gang fernis

Skønmaleri 1: Generel og individuel beskyttelse af naturområder (§3-områder og fredninger)(Areas protected under the Nature Conservation Act)

Rapporten (s. 38) redegør for at moser, heder, overdrev osv. formelt er beskyttede i naturbeskyttelsesloven. Den glemmer at fortælle, at disse områder forsvinder ved opløjning uden at kommunerne griber ind, at ingen har overblik over hvor stort et areal disse naturtyper dækker og at de vokser ud af beskyttelsen på grund af manglende pleje. Kort sagt burde rapporten redegøre for, at beskyttelsen af §3-områderne ikke effektiv, og at der er derfor en nedadgående trend både i kvantitet og kvalitet som følge af opdyrkning, tilgroning og bebyggelse.

Det nævnes, at myndighederne kan frede specifikke naturområder. Det nævnes desværre ikke, at mange fredede områder slet ikke har nogen plejeplan og at de eksisterende plejeplaner sjældent implementeres. Samtidig eksisterer der ikke noget samlet overblik over naturens tilstand i de fredede områder.

Skønmaleri 2: Handlingsplaner for truede arter (Single species management plans)

Rapporten (s. 42) siger, at "Denmark is currently implementing a series of species management plans. It is envisaged that more plans will be carried out in the near future as a means to implement the habitats directive in Denmark." Herefter omtales fire handlingsplaner for totalt seks arter. Dette er en mangelfuld redegørelse for en helt utilstrækkelig indsats. Sandheden er, at Danmark ifølge Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside har iværksat blot 13 handlingsplaner for totalt 16 truede dyre- og plantearter. Herudover er der afgivet et politisk løfte om to handlingsplaner for yderligere en håndfuld arter. Til sammenligning har Sverige iværksat 200 handlingsplaner for 400 forskellige dyre- og plantearter. 1620 arter er optaget på den danske rødliste over truede arter; en tredjedel af alle Danmarks arter er altså i risiko for at dø ud. Den danske indsats for truede dyr er helt åbenlyst utilstrækkelig, men i rapporten pakkes den minimale indsats ind i ordene "et antal planer" og "nogle flere planer".

Skønmaleri 3: Skovene (Forests)

Afsnittet om skovene (s. 15) indeholder en del sandheder og klare vurderinger. Det slås fast, at "Quality of nature in Danish forests – as measured by the number of old trees, dead wood and undisturbed forest – is low."

Rapporten fortæller meget rigtigt, at 73 % af de danske skove ikke indeholder noget dødt ved, som er helt afgørende for alle de vedlevende planter, svampe, laver, insekter og hulrugende fugle og dermed for skovenes samlede dyre- og planteliv. Faktisk er gennemsnittet for dødt ved helt nede under 5 m³ per ha sammenlignet med et gennemsnit på 70 m³ per ha i mere naturlige skove. Mange steder i rapporten henviser man til de vand- og naturplaner for EU-naturtyper som netop er sendt i høring hos kommunerne. Det har man undladt at gøre for skovområdet. Måske fordi skovnaturplanerne desværre ikke indeholder nogle særlige indsatser for skovenes truede vedboende arter. Trods det faktum at kun 1,6 % af Danmarks skove er udlagt som urørt skov og mindre end 1 % som græsningsskov og at mængden af dødt ved er helt utilstrækkelig til at bevare den tilknyttede biodiversitet, ligger der ingen forpligtende målsætninger på disse tre områder.

Som det fremgår af (indledningen til) rapporten, er skovene levested for flertallet af alle danske arter og for flertallet af de truede arter. Derfor er det yderst foruroligende at kun 1,6 % af det begrænsede danske skovareal på 13 % er beskyttet som urørt skov. Kun her kan naturen udfolde sig frit og genvinde svundne tiders rige dyre- og planteliv. Rapporten er misvisende på den måde, at den henviser til en række konkrete mål om skovene fra 1992, men ikke konkluderer på hvordan det går med at nå målene og om det er tilstrækkeligt for at stoppe nedgangen i biodiversitet i skovene.

Allermest vildledende er rapporten i sin henvisning til, at hovedparten af EU-skovnaturtyperne i Danmark er i gunstig bevaringsstatus. Denne vurdering er ikke fagligt underbygget, tværtimod. Bøgeskovhabitater kan samlet set ikke være i gunstig bevaringsstatus, når det ikke er muligt for tilhørende vedlevende organismer at leve i skoven. EU-reglerne siger tydeligt at "typiske arter" skal være i gunstig status for at naturtypen er det. Men Danmark har mistolket direktivet og holder sig til listen over "karakteristiske arter", som kan overleve i selv kraftigt forarmede skove. Det ville klæde Danmark at indrømme denne misforståelse og få sat konkrete mål op for dødt ved og gamle træer i skovene.

Skønmaleri 4: Havbunden (Life on the seabed)

I dette afsnit (s. 20) er konklusionen klar: Dyre- og plantelivet på havbunden langs Danmarks kyster er i frit fald. Det fremgår, at antallet af arter er mere end halveret mellem 1994 og 2007. Dette må da kalde på en massiv indsats fra myndighedernes side? Men teksten indeholder kun henvisning til Grøn Vækst, som DN og mange andre organisationer gentagne gange har vist i bedste fald er gammel vin på nye flasker og i værste fald en alvorlig forringelse af tidligere indsatsniveauer. Derudover henvises der til et enkelt naturgenopretningsprojekt syd for Læsø. Den slags vil vi gerne se meget mere af. Ellers er afrapporteringen jo uden anvisning af, hvordan vi stopper faldet i biodiversitet. Hvor er ambitionen om faktisk at leve op til Vandmiljøplan III? (vandplanerne indeholder kun mål om reduktion af halvdelen af den nødvendige mængde kvælstof og en tiendedel af den nødvendige mængde fosfor). Hvor er ambitionen om at skabe marine nationalparker med stærk beskyttelse og naturgenopretning? Hvor er den politiske beslutning om at indføre et øjeblikkeligt forbud mod skrabning af havbunden efter muslinger, hvorved livet på havbunden ødelægges for lang tid fremover?

Mål uden handling

Der henvises i rapportens strategiske del til en lang række danske politiske visionsdokumenter fra de forgangne 17 år, dvs. helt tilbage til Rio-konferencen i 1992 som satte bæredygtighed og biodiversitet på verdenskortet. Hvis de luftige visioner var blevet ført ud i livet, ville den danske natur have haft det strålende. Rapporten glemmer at redegøre for, at alle de løst beskrevne mål ("targets") ikke er konkrete, tidsatte, handlingsorienterede forpligtelser og derfor ikke har ført til de fornødne ændringer i landbruget, skovbruget, byplanlægningen, trafikplanlægningen med videre. Grøn Vækst, vand- og naturplaner samt andre politiske flagskibe sejler uden styrmand og kompas og helt uden land i sigte og er kun en dråbe i det hav af naturtiltag som er nødvendige for at vende skuden og lande skibet på en grøn og frodig ø.

Med venlig hilsen

Nora Skjernaa Hansen
Natur- og planfaglig medarbejder
nsh@dn.dk, 31193260

cc:
Folketingets Miljø- og Planudvalg
Sekretariatet for Biodiversitetskonventionen